

O SEBECTVE

Zdroj všetkého zla

Nie je mojim úmyslom odsudzovať v tejto úvahe sebeckvo, lebo to by som musel odsúdiť v podstate celé ľudstvo, vrátane seba. Ide mi o to, podívať sa na vec trochu hlbšie, pretože sebeckvo nikto neznáša, ale málokto je ochotný pripustiť si svoje sebeckvo. Sebeckvo je príčinou všetkého nešťastia a zla na svete. K tomuto poznatku dospeli veľkí myslitelia od najstarších čias. Ak túžim po lepšom svete, musím si v prvom rade uvedomiť svoje sebeckvo, nie so sebeckvo iných! Uvedomiť si jasne, ako ja prijímam rozličné životné situácie, ako sa v nich zachovám a hlavne, čo tým spôsobujem iným. Časom zistím, že môj duševný stav závisí od toho, koľko šťastia alebo nešťastia spôsobujem iným. Len a len z tohto musím vychádzať!

Zjavné formy sebeckva

Čo je sebeckvo? Hrabivosť? Kradnutie? Nezáujem o iných? Presadzovanie svojich záujmov? Áno, sú to však hrubé a zjavné prejavy, ktoré ľahko odhalím, a ak som k sebe poctivý, poradím si s nimi. Existuje jednak pracovitý sebec, ktorý nešetří silami a svedomie si upokojuje tým, že všetko čo má, si zaslúžil svojou usilovnosťou a šikovnosťou. Lenivý sebec zasa chce dosiahnuť v podstate to isté, ale bez námahy, na úkor iných. V oboch prípadoch sa za každou splnenou túžbou vynoria ďalšie žiadosti a tým vzrastá nepokoj, nedočkavosť a neraz aj zlosť. Tadeťto cesta k duševnej rovnováhe nevedie. S tým by však jogista nemal mať problémy.

Skryté formy sebeckva

Ťažšie je to so skrytými formami sebeckva. Napríklad nezáujem o svoje zdravie, o kvalitu svojej osoby, o nedostatok úcty k sebe a k životu. Keď zanedbávam svoje zdravie, vediem nezdravý spôsob života, nevzdelávam sa. Som sebec, lebo čoskoro budem príťažou svojim blízkym i celej spoločnosti. Svoje nedostatky povyšujem na prednosti: „Ja sa o seba vôbec nestarám, ja na seba kašlem.“ Takúto „logiku“ si pamätáme ešte

zo školy. Lenivci a ulievači sa vždy posmievali usilovným. Vlastnú hlúposť chceli povýšiť na hrdinstvo.

Ešte skrytejšia forma sebeckta je lipnutie na svojich zvykoch a názoroch. Priateľ mi dobromyselne radí, chce mi pomôcť, a ja, ani ho nenechám dohovoriť, už mám pripravené námietky. Nelipnem na svojich názoroch z obavy, že stratím prestíž? Alebo sa obávam opustiť zabehaný spôsob života, že by som sa musel čohosi vzdať, napríklad pohodlia? Nie je za obhajovaním „tej mojej pravdy“ strach z porážky, pýcha na moje vedomosti, alebo komplex menejcennosti?

Choroba mysle

Či už ide o zjavné alebo skryté prejavy sebeckta, vždy sú to len prejavy, príznaky, nie jeho zdroj. Podobne ako horúčka je len príznakom choroby, nie je však jej príčinou. Príčinu sebeckta nevysvetľujú jeho prejavy. Sebeckto je choroba mysle. Preto ak sa má choroba vyliečiť, treba najprv spoznať jej príčinu.

Dôležitosť sebapoznania

Príčinou sebeckta je nedostatok sebapoznania. Kto hlbšie prenikne k podstate svojej bytosti, ten má v úcte všetko stvorenie, začína chápať jeho zmysel a zbavuje sa egoizmu. Chce to prinajmenšom:

- ***úprimnú snahu pracovať na sebe, skvalitniť svoju osobu,***
- ***ochotu podívať sa na seba pravdivo, nezaujato, pokorne,***
- ***robiť to bez očakávania uznania a odmeny,***
- ***vždy myslieť viac na iných, než na seba,***
- ***hľadať hlbší zmysel života a bytia,***
- ***klásť si otázky: Kto som? Načo som? Kam kráčam? Naozaj potrebujem to, po čom túžim?***

Jednoduché je odhaliť materiálne pohnútky sebeckta. Gándhí to vystihol slovami:

„Ak človek berie viac, než potrebuje, kradne“.

Ťažšie je vyrovnať sa s formami skrytými v duševnej oblasti. Čo sledujem tým, že cvičím, učím sa, odopieram si, meditujem, modlím sa, pomáham? Netúžim v kútiku duše prekonať iných, vyniknúť, potvrdiť hoci aj sám pre seba kvality svojej osoby?

Ak to chcem posúdiť, pomôže mi táto úvaha: Hodnota človeka sa nemeria podľa toho čo berie, ale čo úplne nezištne dáva. Kto zanedbáva svoje vzdelanie a mravné hodnoty, čím poslúži iným? Najväčším potešením v živote je stretnúť múdreho, šľachetného a láskavého človeka. Predpokladajme, že som to pochopil, že chcem patriť medzi tých šťastných ľudí, ktorí vlastné šťastie nachádzajú v šťastí iných. Ježiš povedal:

„Najväčší medzi vami je ten, kto slúži všetkým.“

Lenže aj najnezištnejšia služba vyžaduje spôsobilosť slúžiť. Keď chcem dávať, musím napred mať, preto musím na sebe všestranne pracovať: na svojom zdraví, vedomostiach, výkonnosti, duchovnej úrovni, aby som mohol rozdávať. A potom zažijem ten zázrak, že čím viac odovzdám, tým som bohatší, hoci by mi o to nemalo ísť. Lebo svätec, ktorý vyhodnocuje svoju svätosť je na tom horšie než hriešnik, ktorý si neuvedomuje čo činí.

Vnútorň hlas

Túžim po kráse, láske, pravde, nezištnosti, mieri, sebaovládaní, spravodlivosti, dokonalosti, poznání... To je ten tichý a vytrvalý hlas znútra, to čosi, čo sa stále čohosi dožaduje, čo ma znepokojuje. Nesnažím sa rýchlo nejako ten hlas zahašiť, nejako sa zamestnať, zabaviť, odvieť pozornosť?. Nehľadám útechu v adrenalínových športoch, v cestovaní, v televízii, v hrách? Ak som to skúsil, ako dlho to pôsobilo, načo to bolo dobré, kam ma to posunulo?

Hlas znútra je hlas duše. Ten sa nikdy nepodarí natrvalo umlčať. Túžba po dokonalosti stále čaká skrytá kdesi v hĺbke vedomia. Všimli ste si to už? Ako keby sme stále na niečo čakali. Celý život je očakávaním, že sa čosi zmení, že príde spokoj-

nosť a šťastie. Stále čakáme, lebo si neuvedomujeme, že to očakávané je tu a teraz.

Čomu dám prednosť?

Ak som si zvolil žiť pre telo, potom sa dočkám odmeny, ktorú telo môže dať: chvíľkové pôžitky, chradnutie a zánik. Múdrost' mi káže dať telu len to, čo potrebuje k zdravému životu a viac dbať o to, čo má nadčasovú hodnotu, čo prekračuje hranice času a priestoru. Viem, že múdre myšlienky sa rodia z ťažkostí a trápenia, nie z pohodlného a bezstarostného života. Všetko je posolstvom, ktorým ma skrytá duchovná sila pobáda, aby som sa zbavil egoizmu, aby som sa tak priblížil k zmyslu života. Viem, že životná múdrost' pramení zo sebapoznania, nie je to múdrost' získaná v škole.